

2023/0234(COD)

25.1.2024

ARVAMUS

Esitaja: põllumajanduse ja maaelu arengu komisjon

Saaja: keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjon

ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, millega muudetakse direktiivi 2008/98/EÜ, mis käsitleb jäätmeid (COM(2023)420 – C9-0233/2023 – 2023/0234(COD))

Arvamuse koostaja: Clara Aguilera

PA_Legam

LÜHISELGITUS

Raportöör väljendab heameelt komisjoni ettepaneku üle vaadata läbi jätmete raamdirektiiv, et vähendada toidujätmete tekkega seotud toidusüsteemide mõju keskkonnale ja kliimale ning kehtestada liikmesriikidele 2030. aastaks õiguslikult siduvad toidujätmete vähendamise eesmärgid.

Toidu raiskamine kujutab endast toiduahela ebatõhusust, millel on majanduslikud, sotsiaalsed ja keskkonnaalased tagajärjed, sest see tähendab põllumajandustootjate ja loomakasvatajate toidu tootmisel tehtud töö raiskamist ning selles protsessis tarbitavate loodusvarade väärkasutamist. Kahe olemasoleva hinnangu kohaselt (2012. ja 2022. aastal) raisatakse ELis aastas 88–153,5 miljonit tonni toidujätmeid. Sellega seotud kulud ulatuvad 143 miljardi euroni aastas. See toidujätmete kogus vastab ligikaudu 227 miljonile tonnile CO₂-le, mis moodustab ligikaudu 6 % ELi koguheitest.

Euroopa Parlament on järjekindlalt toetanud toidujätmete vähendamist. Toidukao ja toidujätmete vähendamine on ELi 2020. aasta strateegia „Talust taldrikule“ lahutamatu osa, et saavutada õiglane, tervislik ja keskkonnahoidlik toidusüsteem.

Loodetakse, et konkreetsete eesmärkide seadmine sunnib iga liikmesriiki võtma ambitsioonikaid meetmeid, mis on kohandatud tema konkreetsele riiklikule olukorrale, suurendades sellega jõupingutusi ja laiendades tõhusaid strateegiaid, jättes liikmesriikidele oma toidujätmete vältimise programmide läbivaatamisel meetmete valikul täieliku paindlikkuse, et saavutada vähendamise eesmärgid.

Põllumajanduse ja maaelu arengu komisjoni arvamuse koostaja väljendab suurt heameelt selle üle, et ettepanekuga jäetakse primaarsektor vähendamise eesmärkidest välja, ning kutsub liikmesriike üles toidu raiskamise vältimiseks keskenduma rohkem haridusele.

Kuna enne 2020. aastat puudus toidujätmete koguse mõõtmise kohustus, on see esimene aasta, mille kohta on olemas andmed liikmesriikide toidujätmete mõõtmise kohta, mistõttu toetab raportöör ettepanekut, et 2020. aastat tuleks kasutada võrdlusaastana.

Raportöör on seisukohal, et kavandatud eesmärgid on mõistlikud. Raportöör teeb siiski ettepaneku kohaldada 30% eesmärki eraldi toiduahela iga üksiku lüli suhtes, millele on viidatud artikli 9a lõikes 4b, et saavutada vastutuse ja igas lülis tehtud edusammude õiglane jaotus.

MUUDATUSETTEPANEKUD

Põllumajanduse ja maaelu arengu komisjon palub vastutaval keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjonil võtta arvesse järgmisi muudatusettepanekuid:

Muudatusettepanek 1

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 3

Komisjoni ettepanek

(3) Toidujäätmete negatiivset mõju **arvestades** kohustusid liikmesriigid võtma meetmeid, et edendada toidujäätmete vältimist ja vähendamist kooskõlas kestliku arengu tegevuskavaga aastani 2030, mille Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni (ÜRO) Peaassamblee võttis vastu 25. septembril 2015, eriti tegevuskava eesmärgiga vähendada 2030. aastaks toidujäätmeid poole võrra elaniku kohta nii jaemüügi kui ka tarbijate tasandil ning toidukadu toidutootmis- ja -tarneahelates, sealhulgas saagikoristusjärgset toidukadu. Nende meetmete eesmärk oli vältida ja vähendada toidujäätmete teket esmatootmisel, töötlemisel ja valmistamisel ning toidu jaemüügil ja muul viisil tarnimisel, samuti restoranides ja toitlustusteenustes ning kodumajapidamistes.

Muudatusettepanek 2

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 7

Komisjoni ettepanek

(7) Liikmesriigid on **teataval määral** välja töötanud toidujäätmete tekke vältimisega seotud materjale tarbijatele ja toidukäitlejatele ning viinud nende hulgas läbi sellekohaseid kampaaniaid, kuid neis on peamiselt keskendutud teadlikkuse suurendamisele, mitte käitumise muutmisele. Et kasutada ära kõik toidujäätmete vähendamise võimalused ja tagada aja jooksul edusammud, tuleb välja töötada käitumisharjumuste muutmisega seotud sekkumised, kohandada need

Muudatusettepanek

(3) **Võttes arvesse** toidujäätmete negatiivset mõju **ühiskonnale, majandusele ja keskkonnale**, kohustusid liikmesriigid võtma meetmeid, et edendada toidujäätmete vältimist ja vähendamist kooskõlas kestliku arengu tegevuskavaga aastani 2030, mille Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni (ÜRO) Peaassamblee võttis vastu 25. septembril 2015, eriti tegevuskava eesmärgiga vähendada 2030. aastaks toidujäätmeid poole võrra elaniku kohta nii jaemüügi kui ka tarbijate tasandil ning toidukadu toidutootmis- ja -tarneahelates, sealhulgas saagikoristusjärgset toidukadu. Nende meetmete eesmärk oli vältida ja vähendada toidujäätmete teket esmatootmisel, töötlemisel ja valmistamisel ning toidu jaemüügil ja muul viisil tarnimisel, samuti restoranides ja toitlustusteenustes ning kodumajapidamistes, **ning nende rakendamisel tehtud edusamme tuleks korrapäraselt hinnata.**

Muudatusettepanek

(7) Liikmesriigid on välja töötanud toidujäätmete tekke vältimisega seotud materjale tarbijatele ja toidukäitlejatele ning viinud nende hulgas läbi sellekohaseid kampaaniaid, kuid neis on peamiselt keskendutud teadlikkuse suurendamisele, mitte käitumise muutmisele. Et kasutada ära kõik toidujäätmete vähendamise võimalused ja tagada aja jooksul edusammud, tuleb välja töötada käitumisharjumuste muutmisega seotud sekkumised, **edendada neid koolide**

liikmesriikide konkreetsetele oludele ja vajadustele ning lõimida need täielikult riiklikesse toidujäätmete tekke vältimise programmidesse. Tähtsale kohale tuleks seada ka piirkondlikud ringluslahendused, sealhulgas avaliku ja erasektori partnerlused ning kodanike kaasamine, samuti sekkumiste kohandamine piirkondlike erivajadustega, nagu äärepoolseimad piirkonnad või saared.

kaudu, kohandada need liikmesriikide konkreetsetele oludele ja vajadustele ning lõimida need täielikult riiklikesse toidujäätmete tekke vältimise programmidesse. Tähtsale kohale tuleks seada ka piirkondlikud, **maakondlikud ja kohalikud** ringluslahendused, sealhulgas avaliku ja erasektori partnerlused ning kodanike kaasamine, samuti sekkumiste kohandamine piirkondlike erivajadustega, nagu äärepoolseimad piirkonnad või saared.

Muudatusettepanek 3

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 8

Komisjoni ettepanek

(8) Kuigi toidu raiskamise **negatiivsest** mõjust **ja tagajärgedest** teatakse üha rohkem ning hoolimata ELi ja liikmesriikide tasandil võetud poliitilistest kohustustest ja pärast 2015. aasta ringmajanduse tegevuskava rakendatud liidu meetmetest, ei **vähene** toidujäätmete teke piisavalt, et teha märkimisväärseid edusamme ÜRO kestliku arengu eesmärgi 12 alaeesmärgi 12.3 täitmiseks. Et tagada märkimisväärne panus kestliku arengu eesmärgi 12.3 saavutamisse, tuleks meetmeid, mida liikmesriigid peavad võtma, tugevdada, et teha edusamme käesoleva direktiivi ja muude toidujäätmete tekke vähendamiseks asjakohaste meetmete rakendamisel.

Muudatusettepanek

(8) Kuigi toidu raiskamise mõjust teatakse üha rohkem ning hoolimata ELi ja liikmesriikide tasandil võetud poliitilistest kohustustest ja pärast 2015. aasta ringmajanduse tegevuskava rakendatud liidu meetmetest, ei **ole** toidujäätmete teke **vähenenud** piisavalt, et teha märkimisväärseid edusamme ÜRO kestliku arengu eesmärgi 12 alaeesmärgi 12.3 täitmiseks. Et tagada märkimisväärne panus kestliku arengu eesmärgi 12.3 saavutamisse, tuleks meetmeid, mida liikmesriigid peavad võtma, tugevdada **ja EL peaks neid toetama, muu hulgas rahaliste stiimulitega**, et teha edusamme käesoleva direktiivi ja muude toidujäätmete tekke vähendamiseks asjakohaste meetmete rakendamisel.

Muudatusettepanek 4

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 9

Komisjoni ettepanek

(9) Selleks et saavutada lühikeses

Muudatusettepanek

(9) Selleks et saavutada lühikeses **ja**

perspektiivis tulemusi ning anda toidukäitlejatele, tarbijatele ja ametiasutustele vajalik pikemaajaline suund, tuleks seada kvantitatiivsed toidujäätmete tekke vähendamise sihtmäärad, mille liikmesriigid peavad täitma 2030. aastaks.

keskpikas perspektiivis tulemusi ning anda toidukäitlejatele, tarbijatele ja ametiasutustele vajalik pikemaajaline suund, tuleks seada kvantitatiivsed toidujäätmete tekke vähendamise sihtmäärad, mille liikmesriigid peavad täitma **hiljemalt** 2030. aastaks, **pidades silmas nii tarbijate kui ka ettevõtjate vajadusi. Lisaks tuleks luua mehhanismid asjakohaste rahaliste ja tehnoloogiliste vahendite eraldamiseks, et toetada nende eesmärkide saavutamist ja tagada liikmesriikidele vajalik suutlikkus kavandatud muudatuste tegemiseks.**

Muudatusettepanek 5

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 9 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(9a) Üldine teadlikkus toidujäätmete tekke vältimisest kahaneb pidevalt. Sellepärast on iga vanuserühma jaoks vaja sihipäraseid ja korrapäraseid kampaaniaid ja teavitamist.

Muudatusettepanek 6

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 10

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(10) Võttes arvesse liidu võetud kohustust järgida kestliku arengu eesmärgis 12.3 seatud sihti, peaks liikmesriikide poolt 2030. aastaks täidetavate toidujäätmete vähendamise sihtmäärade seadmine andma tugeva poliitilise tõuke meetmeid võtta ja tagama märkimisväärse panuse üleilmsete sihtmäärade saavutamisse. Võttes aga arvesse selliste sihtmäärade õiguslikku siduvust, peaksid need olema proportsionaalsed ja teostatavad ning neis

(10) Võttes arvesse liidu võetud kohustust järgida kestliku arengu eesmärgis 12.3 seatud sihti, peaks liikmesriikide poolt 2030. aastaks täidetavate toidujäätmete vähendamise sihtmäärade seadmine andma tugeva poliitilise tõuke meetmeid võtta ja tagama märkimisväärse panuse üleilmsete sihtmäärade saavutamisse. Võttes aga arvesse selliste sihtmäärade õiguslikku siduvust, peaksid need olema proportsionaalsed ja teostatavad ning neis

tuleks võtta arvesse erinevate toidutarneahelas osalejate (eelkõige mikro- ja väikeettevõtjate) rolli ja suutlikkust. Seega tuleks õiguslikult siduvate sihtmäärade kehtestamisel järgida astmelist lähenemisviisi, alustades tasemest, mis jääb kestliku arengu eesmärgi omast madalamale, selleks, et tagada liikmesriikide järjepidev tegevus ja käegakatsutavad edusammud eesmärgi 12.3 saavutamisel.

tuleks võtta arvesse erinevate toidutarneahelas osalejate (eelkõige mikro- ja väikeettevõtjate) rolli ja suutlikkust. **Lisaks tuleb eristada välditavat ja vältimatut toidukadu.** Seega tuleks õiguslikult siduvate sihtmäärade kehtestamisel järgida astmelist lähenemisviisi, alustades tasemest, mis jääb kestliku arengu eesmärgi omast madalamale, selleks, et tagada liikmesriikide järjepidev tegevus ja käegakatsutavad edusammud eesmärgi 12.3 saavutamisel.

Selgitus

Välditava ja vältimatu toidukao selge eristamine on vajalik ka proportsionaalsuse huvides.

Muudatusettepanek 7

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 10 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(10a) Müümise eesmärgil turuleviidavate põllumajandustoodete tootmine sõltub looduslikest, õiguslikest ja operatiivsetest teguritest, mille üle põllumajandustootjatel puudub kontroll. Turule laskmiseks ja tarbijatele müümiseks peab enamik põllumajanduslikke toiduaineid vastama rangetele ELi või rahvusvahelistele turustamisstandarditele. Eelkõige võib puu- ja köögiviljasektori tooteid, mis on ette nähtud tarbijale värskelt müümiseks, turustada üksnes siis, kui need on veatud ja standardse turustuskvaliteediga ning kui on osutatud nende päritoluriik. Tooted, mida tootjad müüvad kohapeal ja otse tarbijatele on turustusnormidest vabastatud. Samuti on turustusnormidest vabastatud mõningad loodusõnnetustest või muudest erandlikest asjaoludest mõjutatud tooted, kui nende tarbimine on ohutu. Seetõttu ei tohiks pidada

jäätmeteks põllumajandustooteid, mida ei saa toiduna turustada põhjusel, et need ei vasta kehtivatele eeskirjadele, ega tooteid, mida ei saa kasutada muul otstarbel kui toiduks, näiteks energia tootmine biomassist.

Muudatusettepanek 8

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Põhjendus 10 b (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(10b) Toiduainete tarneahelates püsib kogu ELis endiselt läbirääkimispositsioonide erinevus põllumajandustoodete ja toiduainete tarnijate ja ostjate vahel. See kehtib eelkõige põllumajandussektori puhul, kuna põllumajandustoodete eriomadused ja sellest tulenev vajadus need kiiresti utiliseerida kahjustavad juba algusest peale vastaspoolte võrdsust. Seetõttu tuleb teha kõik võimalik tagamaks, et siduvad toidujäätmete vähendamise sihtmäärad ei tooks kaasa põllumajandustarnijaid mõjutavate kõige sagedasemate ebaausate kaubandustavade sagenemist, eelkõige kiiresti riknevate toodetega varustamisel.

Muudatusettepanek 9

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Põhjendus 10 c (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(10c) Võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee tegevust ning Euroopa toiduga kindlustatuse kriisiks valmisoleku ja kriisile reageerimise mehhanismi, milles on teadvustatud pakendite panust toidujäätmete vähendamisse ning toiduga varustatuse ja kindlustatuse tagamisse;

Muudatusettepanek 10

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Põhjendus 10 d (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(10d) Arvestades kõigi toidutarneahelas osalejate saavutatud tulemusi, et vähendada toidukadu ja toidu raiskamist kooskõlas ÜRO kestliku arengu eesmärgiga nr 12.3.

Muudatusettepanek 11

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Põhjendus 11 a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(11a) Mida suurem on vähendatud toidujäätmete kogus, seda rohkem säästavad kodumajapidamised toidukuludelt^{1a}

^{1a}

https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/bitstream/JRC133971/JRC133971_01.pdf

Muudatusettepanek 12

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Põhjendus 11 b (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(11b) Toidujäätmete vähendamisel toidutarneahela mis tahes etapis on märkimisväärne positiivne keskkonnamõju^{2a}.

^{2a}

https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/bitstream/JRC133971/JRC133971_02.pdf

Muudatusettepanek 13

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 11 c (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(11c) Märkimisväärne osa toidutoodangust visatakse ära kosmeetilistel põhjustel, sealhulgas ebastandardse kuju, kummalise värvi või plekkide tõttu. Niisuguste toidujäätmete teket tuleks täielikult vältida.

Muudatusettepanek 14

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 12

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(12) *Arvestades* toidutarneahela tarnimisetapi ja tarbimisetappide **omavahelist sõltuvust**, eelkõige jaemüügitavade mõju tarbijakäitumisele ning koduse ja koduvälise toidutarbimise vahelist seost, on soovitatav seada toidutarneahela nende etappide jaoks üks ühine sihtmäär. **Neist** iga etapi jaoks eraldi sihtmäärade seadmine lisaks tarbetut keerukust ja piiraks liikmesriikide võimalust oma konkreetsetele probleemvaldkondadele paindlikult keskenduda. Vältimaks seda, et ühine sihtmäär tekitab teatavatele ettevõtjatele liigset koormust, soovitatakse liikmesriikidel **ühise sihtmäära saavutamiseks vajalike meetmete kehtestamisel kaaluda proportsionaalsuse põhimõtet**.

(12) *Vaatamata* toidutarneahela tarnimisetapi ja tarbimisetappide **omavahelisele sõltuvusele**, eelkõige jaemüügitavade mõju tarbijakäitumisele ning koduse ja koduvälise toidutarbimise vahelist seost, on soovitatav seada toidutarneahela nende etappide jaoks üks ühine sihtmäär. Iga etapi jaoks eraldi sihtmäärade seadmine lisaks tarbetut keerukust ja piiraks liikmesriikide võimalust oma konkreetsetele probleemvaldkondadele paindlikult keskenduda. Vältimaks seda, et ühine sihtmäär tekitab teatavatele ettevõtjatele liigset koormust, soovitatakse liikmesriikidel **kaaluda proportsionaalsuse põhimõtet, tagada vastutuse õiglane ja realistlik jaotus ning vastutus, võttes arvesse toidutarneahelas tegutsevaid väike- ja mikroettevõtjaid**.

Muudatusettepanek 15

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Põhjendus 12 a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(12a) *Juhib tähelepanu sellele, et põllumajandusettevõtetes tekkivate toidujäätmete probleemi on võimatu tulemuslikult lahendada, ilma et põllumajandustootjatele tagataks stabiilne sissetulek ja ohjataks suuri turukõikumisi olukorras, kus tootmishinnad ületavad turul pakutavat hinda.*

Muudatusettepanek 16

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Põhjendus 12 b (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(12b) *Rõhutab, kui oluline on jagada kõlblikkusaja lõppu jõudnud tooted ümber abivajajatele. Märgeb, et toiduainete jaemüüjatel on kõik võimalused annetada need tooted heategevusorganisatsioonidele, kes suudavad jaotada need viivitamata, tagades nende tarbimise.*

Muudatusettepanek 17

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Põhjendus 14**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(14) Komisjoni delegeeritud otsuses (EL) 2019/1597⁷⁶ sätestatud ühtlustatud meetodika kohaselt koguti toidujäätmete koguse kohta esimest korda andmeid 2020. aastal. ***Seepärast tuleks 2020. aastat kasutada toidujäätmete vähendamise sihtmäärade seadmisel võrdlusalusena.*** Neil liikmesriikidel, kes suudavad tõendada, et nad mõõtsid toidujäätmete koguseid enne 2020. aastat ja kasutasid

(14) Komisjoni delegeeritud otsuses (EL) 2019/1597⁷⁶ sätestatud ühtlustatud meetodika kohaselt koguti toidujäätmete koguse kohta esimest korda andmeid 2020. aastal. ***Kuid arvestades, et 2020. aasta oli COVID-19 pandeemia ja sellega seotud liikumispüüangute tõttu erandlik aasta, sobiks võrdlusperioodiks paremini ajavahemik 2020–2022, mis võtaks arvesse pandeemiast tulenevaid erinevusi.***

selleks delegeeritud otsusega (EL) 2019/1597 kooskõlas olevaid meetodeid, tuleks lubada kasutada varasemat võrdlusalust.

Neil liikmesriikidel, kes suudavad tõendada, et nad mõõtsid toidujäätmete koguseid enne 2020. aastat ja kasutasid selleks delegeeritud otsusega (EL) 2019/1597 kooskõlas olevaid meetodeid, tuleks lubada kasutada varasemat võrdlusalust.

⁷⁶ Komisjoni 3. mai 2019. aasta delegeeritud otsus (EL) 2019/1597, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2008/98/EÜ toidujäätmete koguse ühtse mõõtmise ühise metoodika ja kvaliteedi miinimumnõuete osas (ELT L 248, 27.9.2019, lk 77).

⁷⁶ Komisjoni 3. mai 2019. aasta delegeeritud otsus (EL) 2019/1597, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2008/98/EÜ toidujäätmete koguse ühtse mõõtmise ühise metoodika ja kvaliteedi miinimumnõuete osas (ELT L 248, 27.9.2019, lk 77).

Muudatusettepanek 18

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 14 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(14a) Komisjoni delegeeritud otsusega (EL) 2019/1597 kehtestatud ühtlustatud metoodikaga on ette nähtud erinevate aruandlusmeetodite kasutamine. Selleks et tagada, et tulevased andmed on teaduslikult usaldusväärsed, kvaliteetsed ja võrreldavad, tuleb liikmesriikide vahel kehtestada ja võtta kasutusele selged ja järjepidevad mõõtmismeetodid ning kohaldada kvaliteedi miinimumnõudeid toidujäätmete koguse ühtseks mõõtmiseks.

Muudatusettepanek 19

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 14 b (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(14b) Tagamaks, et toidutarneahelas osalejad ja liikmesriikide ametiasutused on toidujäätmete kohta kogunud andmete

tõlgendamisel ja järelevalvest aru andmisel järjepidevad, annab komisjon välja toidujäätmete mõõtmise metoodikat käsitlevad suunised.

Selgitus

Selleks, et ühtlustada liikmesriikides toidujäätmete kohast aruandlust ja parandada selle kvaliteeti, on vaja komisjoni suuniseid ja normatiivseid eeskirju.

Muudatusettepanek 20

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 15 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(15a) Toidujäätmete vähendamise eesmärgi poole püüdlumine ei tohi kahjustada põllumajandustootmist ega Euroopa Liidu toiduga kindlustatust. Kolmandatest riikidest pärit impordi suurendamist, et kompenseerida omamaise toodangu vähenemist, tuleks pidada ebaausaks konkurentsiks ELi tootjate suhtes, kui kolmandatest riikidest imporditud toodete suhtes ei kohaldata vastastikkuse eeskirju.

Muudatusettepanek 21

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 33

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(33) Selleks et liikmesriigid saavutaksid käesolevas direktiivis sätestatud sihtmäärad, peaksid nad oma toidujäätmete tekke vältimise programmid läbi vaatama, et lisada uusi meetmeid, millesse on kaasatud mitmesugused partnerid avalikust ja erasektorist ning mis sisaldavad koordineeritud abinõusid, mis on välja töötatud konkreetsete tulipunktide ning toidujäätmeid kaasa toovate hoiakute ja

(33) Selleks et liikmesriigid saavutaksid käesolevas direktiivis sätestatud sihtmäärad, peaksid nad oma toidujäätmete tekke vältimise programmid läbi vaatama, et lisada uusi meetmeid, millesse on kaasatud mitmesugused partnerid avalikust ja erasektorist ning mis sisaldavad koordineeritud abinõusid, mis on välja töötatud konkreetsete tulipunktide ning toidujäätmeid kaasa toovate hoiakute ja

käitumiste käsitlemiseks. Nende programmide koostamisel võiksid liikmesriigid ammutada ideid toidujäätmete teemalise kodanike paneelarutelu soovitudest.

käitumiste käsitlemiseks. Nende programmide koostamisel **peaksid Euroopa Komisjon ja liikmesriigid tegema tihedat koostööd, et teha kindlaks ja rakendada kõige tõhusamaid rahalisi stiimuleid käesolevas direktiivis sätestatud eesmärkide saavutamiseks. Samuti** võiksid liikmesriigid ammutada ideid toidujäätmete teemalise kodanike paneelarutelu soovitudest **ning rõhutada kesksel panust, mida tarbijaorganisatsioonid saavad toidujäätmete alaste teadlikkuse tõstmise ja teavituskampaaniate kaudu anda. Lisaks peaks programmide rakendamine hõlmama heade tavade vahetust, koolitust ja üldsuse teadlikkust, konkreetseid meetmeid toidu annetamise stimuleerimiseks, kestlike tootmismeetodite ja vastutustundliku tarbimise edendamist, et saavutada sotsiaalse ja majandusliku käitumise märkimisväärne muutus ning seeläbi saavutada toidu raiskamise vastases võitluses seatud eesmärgid.**

Muudatusettepanek 22

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Põhjendus 33 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(33a) Oluline element jäätmetekke vältimist käsitlevate sätete tõhusa rakendamise tugevdamisel oleks platvormi loomine parimate tavade vahetamiseks liikmesriikide vahel, mis hõlbustaks oskusteabe edasiandmist ja kiirendaks rakendamisprotsessi. Selline tõhustatud koostöö aitaks ületada iga liikmesriigi ees seisvaid konkreetseid takistusi ning edendada uuenduslike ja tõhusate lahenduste kasutuselevõttu.

Muudatusettepanek 23

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Põhjendus 36 a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(36a) Selleks et muuta toidujäätmeid puudutavate andmete ja aruandlusnõuete järjepidev tõlgendamine riiklike ametiasutuste jaoks hõlpsamaks, vältides samal ajal tarbetu halduskoormuse tekitamist toidutarneahelas tegutsevatele ettevõtjatele, peaks komisjon võtma vastu delegeeritud õigusaktide tõlgendamise suunised, võttes eeskujuks olmejäätmete kohta andmete kogumise ja esitamise juhendi^{1a} või pakendi- ja pakendijäätmete kohta andmete kogumise ja esitamise juhendi^{2b}.

^{1a} Euroopa Komisjon, Eurostat, „Guidance for the collection and reporting of data on packaging and packaging waste according to Decision 2005/270/EC“ (Juhend andmete kogumiseks ja esitamiseks pakendite ja pakendijäätmete kohta vastavalt otsusele 2005/270/EÜ); (2023. aasta versioon) <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/342366/351811/Guidance+on+municipal+waste+data+collection/>

^{2b} Euroopa Komisjon, Eurostat, „Guidance for the compilation and reporting of data on municipal waste according to Commission Implementing Decisions 2019/1004/EC and 2019/1885/E C“ (Juhend andmete kogumiseks ja esitamiseks olmejäätmete kohta vastavalt otsustele 2019/1004/EÜ ja 2019/1885/EÜ) ning Eurostati ja OECD ühine küsimustik (2023. aasta versioon) <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/342366/351811/PPW+-+Guidance+for+the+compilation+and+reporting+of+data+on+packaging+and+packaging+waste.pdf/297d0cda-e5ff-41e5-855b-5d0abe425673?t=1621978014507>

Muudatusettepanek 24

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Artikkel 1 – lõik 1 – punkt 2

Direktiiv 2008/98/EÜ

Artikkel 3 – lõige 4 a

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

4ba. "toidujäätmed" – kogu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 178/2002 artiklis 2 määratletud toit, millest on saanud jäätmed, välja arvatud põllumajanduslikust tootmisest pärit jäätmed ja jäätmed, mis tekivad põllumajandustoodete tootmise, töötlemise ja kasutamise käigus põllumajandusettevõtete või agrotööstusettevõtete poolt ja mida loetakse direktiivi 2008/98/EÜ artikli 5 lõike 1 tingimuste kohaselt kõrvalsaadusteks; määratluse alla ei kuulu ka artikli 2 lõike 1 punktis f osutatud põllumajanduslikust tootmisest pärit olevad materjalid ega artikli 2 lõike 2 punktis b osutatud loomsed kõrvalsaadused;

Muudatusettepanek 25

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Artikkel 1 – lõik 1 – punkt 4

Direktiiv 2008/98/EÜ

Artikkel 9 a – lõige 1

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Liikmesriigid võtavad **asjakohased meetmed**, et vältida toidujäätmete teket esmatootmisel, töötlemisel ja valmistamisel ning toidu jaemüügi ja muul viisil tarnimise käigus, samuti restoranides ja toitlustusteenuste pakkumisel ning kodumajapidamistes. Need meetmed hõlmavad järgmist:

Liikmesriigid võtavad **ja rakendavad asjakohaseid meetmeid, mis on kohandatud nende konkreetse olukorraga**, et vältida toidujäätmete teket **kõigis toidutarneahela etappides, see tähendab** esmatootmisel, töötlemisel ja valmistamisel ning toidu jaemüügi ja muul viisil tarnimise käigus, samuti restoranides ja toitlustusteenuste pakkumisel, **nt restoranides, haiglates, jne**, ning kodumajapidamistes. Need meetmed

hõlmavad, **kuid mitte ainult, muu hulgas** järgmist:

Muudatusettepanek 26

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Artikkel 1 – lõik 1 – punkt 4

Direktiiv 2008/98/EÜ

Artikkel 9a – lõige 1 – punkt a

Komisjoni ettepanek

(a) töötatakse välja ja toetatakse käitumisharjumuste muutmisega seotud sekkumisi, et vähendada **toidujäätmeid**, ning teabekampaaniaid, et suurendada teadlikkust toidujäätmete tekke vältimisest;

Muudatusettepanek

(a) töötatakse välja ja toetatakse käitumisharjumuste muutmisega seotud sekkumisi, et vähendada **toidu raiskamist, sealhulgas positiivse lähenemisviisi loomisega puu- ja köögiviljadele, millel on välised vead või ebatavaline välimus, kuid mis sobivad siiski tarbimiseks**, ning teabekampaaniaid, et suurendada teadlikkust toidujäätmete tekke vältimisest. **Sellised meetmed tugevdavad muu hulgas haridusasutuste rolli toidu raiskamise vastu võitlemisel sööklates ning tulevaste tarbijate käitumise kujundamisel; need võimaldavad tarbijatel kuupäevamärgistusest paremini aru saada; tunnistatakse, et tarbija roll toidujäätmete vähendamise protsessis on eluliselt tähtis ja hädavajalik, ning tagatakse põllumajandusliku toidutööstuse kutseliitude ja ettevõtjate osalemine;**

Muudatusettepanek 27

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Artikkel 1 – lõik 1 – punkt 4

Direktiiv 2008/98/EÜ

Artikkel 9a – lõige 1 – punkt c

Komisjoni ettepanek

(c) soodustatakse toidu annetamist ja toidu muul viisil inimtarbimiseks ümberjaotamist, eelistades seda, et toit jääb

Muudatusettepanek

(c) **hõlbustatakse ja** soodustatakse toidu annetamist ja toidu muul viisil inimtarbimiseks ümberjaotamist, eelistades

inimeste toiduks, mitte et see kasutatakse söödaks ja töödeldakse toiduks mittekasutatavateks toodeteks;

seada, et toit jääb inimeste toiduks, mitte et see kasutatakse söödaks ja töödeldakse toiduks mittekasutatavateks toodeteks.
Kõike seda tehakse, näiteks pakkudes ettevõtjatele toetavaid rahalisi ja haldusstiimuleid, nagu on sätestatud IVA lisas, ning luues ettevõtjatele võimalusi ja stiimuleid selle tagamiseks, et aegunud tooted antakse võimalikult headel tingimustel organisatsioonidele, kes toetavad inimesi, kellel on raskusi toidu ostmisega

Muudatusettepanek 28

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Artikkel 1 – lõik 1 – punkt 4

Direktiiv 2008/98/EÜ

Artikkel 9 a – lõige 1 – punkt d a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(da) toetatakse teadusuuringuid ja innovatsiooni toidujäätmetega võitlemisel ja toidupakendite valdkonnas, võttes arvesse pakendi võtmerolli toidu raiskamise vältimisel väärtusahelas, ning toidu ohutuse ja kvaliteedi tagamisel, vähendades samal ajal üldist keskkonnamõju ja optimeerides pakendisüsteeme;

Muudatusettepanek 29

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Artikkel 1 – lõik 1 – punkt 4

Direktiiv 2008/98/EÜ

Artikkel 9 a – lõige 1 – punkt d b (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(db) edendatakse innovatsiooni, vahetusi ja koostööd kõigi toiduainete tarneahelas osalejate ja sidusrühmade vahel, et teha kindlaks vahendid, mille abil saavutada tootmise ja nõudluse vahel

parem tasakaal.

Muudatusettepanek 30

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Artikkel 1 – lõik 1 – punkt 4

Direktiiv 2008/98/EÜ

Artikkel 9 a – lõige 1 – lõik 2a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Liikmesriigid tagavad sidusrühmade, erasektori ja tarbijaorganisatsioonide kaasamise, et töötada välja kohandatud programmid, mis põhinevad toidujäätmete tekke vältimise vajadustel. Erilist tähelepanu tuleks pöörata ka tõhusate tarbijahariduse programmide väljatöötamisele ja rakendamisele, pöörates erilist tähelepanu noorte teadlikkuse tõstmisele alg- ja keskhariduse õppekavade kaudu.

Muudatusettepanek 31

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Artikkel 1 – lõik 1 – punkt 4

Direktiiv 2008/98/EÜ

Artikkel 9 a – lõige 3

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

3. Käesoleva direktiivi täiendamiseks on komisjonil õigus võtta kooskõlas artikliga 38a vastu delegeeritud õigusakte seoses ühtse metoodika ja kvaliteedi miinimumnõuete sätestamisega toidujäätmete koguse ühetaoliseks mõõtmiseks.

3. Käesoleva direktiivi täiendamiseks on komisjonil õigus võtta kooskõlas artikliga 38a vastu delegeeritud õigusakte seoses ühtse metoodika ja kvaliteedi miinimumnõuete sätestamisega toidujäätmete koguse ühetaoliseks mõõtmiseks. *Samuti peaks komisjon hõlbustama parimate tavade vahetamist liikmesriikide vahel, et edendada vastastikust õppimist ning toidujäätmete koguse mõõtmise ja sellekohase aruandluse pidevat parandamist. Delegeeritud õigusaktide väljatöötamisel peaks komisjon võtma arvesse teaduslikku*

või muud kättesaadavat tehnilist teavet, sealhulgas asjakohaseid rahvusvahelisi standardeid, nagu Maaailma Loodusvarade Instituudi toidukao ja toidujäätmete arvestamise ja aruandluse standard, ja kõikide asjaomaste sidusrühmade panust.

Muudatusettepanek 32

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 1 – lõik 1 – punkt 4
Direktiiv 2008/98/EÜ
Artikkel 9 a – lõige 3 – lõik (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Komisjon hõlbustab toidujäätmete ühtlustatud mõõtmist ja seiret, andes välja asjakohased ja praktilised suunised, et aidata tarneahelas osalejatel ja liikmesriikide ametiasutustel süstemaatiliselt tõlgendada toidujäätmeid käsitlevaid andmeid ja aruandlusnõudeid.

Muudatusettepanek 33

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 1 – lõik 1 – punkt 4
Direktiiv 2008/98/EÜ
Artikkel 9 a – lõige 4 – punkt a**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(a) vähendada toidujäätmete teket töötlemisel ja valmistamisel 10 % võrreldes 2020. aastal tekkinud kogusega;

(a) vähendada toidujäätmete teket töötlemisel ja valmistamisel 10 % **ühe tonni toodetud toidu kohta liikmesriigi kohta** võrreldes **ajavahemiku 2020.–2022. keskmisega**;

Muudatusettepanek 34

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 1 – lõik 1 – punkt 4**

Komisjoni ettepanek

(b) vähendada toidujäätmete teket elaniku kohta toidu jaemüügi ja muul viisil tarnimise käigus, restoranides ja toitlustusteenuste pakkumisel ning kodumajapidamistes kokku 30 % võrreldes 2020. *aastal tekkinud* kogusega.

Muudatusettepanek

(b) vähendada toidujäätmete teket elaniku kohta toidu jaemüügi ja muul viisil tarnimise käigus, restoranides ja toitlustusteenuste pakkumisel ning kodumajapidamistes kokku 30 % võrreldes *ajavahemiku 2020.–2022. keskmise kogusega, mis tekkis toiduainete jaemüügi ja muu turustamise käigus, ning restoranides, toitlustusteenustes ja kodumajapidamistes. Selle ühise eesmärgi saavutamiseks vajalike meetmete kehtestamisel võtavad liikmesriigid arvesse toidujäätmete tekke erinevaid tasemeid, mida tekitavad nende ahela etappide eri kategooriad (st toidu jaemüügi ja muu turustamise käigus, ning restoranides, toitlustusasutustes ja kodumajapidamistes).*

Muudatusettepanek 35

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 1 – lõik 1 – punkt 4**
Direktiiv 2008/98/EÜ
Artikkel 9 a – lõige 5

Komisjoni ettepanek

5. Kui liikmesriik saab esitada 2020. aastast varasema võrdlusaasta kohta andmed, mis on kogutud meetoditel, mis on võrreldavad toidujäätmete koguse ühetaolise mõõtmise meetoodikaga ja kvaliteedi miinimumnõuetega, mis on sätestatud komisjoni delegeeritud otsuses (EL) 2019/1597, võib kasutada varasemat võrdlusaastat. Liikmesriik teavitab komisjoni ja teisi liikmesriike oma kavatsusest kasutada varasemat võrdlusaastat **18** kuu jooksul alates käesoleva direktiivi jõustumisest ning esitab komisjonile asjaomased andmed ja nende kogumiseks kasutatud

Muudatusettepanek

5. Kui liikmesriik saab esitada 2020. aastast varasema võrdlusaasta kohta andmed, mis on kogutud meetoditel, mis on võrreldavad toidujäätmete koguse ühetaolise mõõtmise meetoodikaga ja kvaliteedi miinimumnõuetega, mis on sätestatud komisjoni delegeeritud otsuses (EL) 2019/1597, võib kasutada varasemat võrdlusaastat. Liikmesriik teavitab komisjoni ja teisi liikmesriike oma kavatsusest kasutada varasemat võrdlusaastat **12** kuu jooksul alates käesoleva direktiivi jõustumisest ning esitab komisjonile asjaomased andmed ja nende kogumiseks kasutatud

mõõtmismeetodid.

mõõtmismeetodid.

Muudatusettepanek 36

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Artikkel 1 – lõik 1 – punkt 4

Direktiiv 2008/98/EÜ

Artikkel 9 a – lõige 6

Komisjoni ettepanek

6. Kui komisjon leiab, et andmed ei vasta lõikes 5 sätestatud tingimustele, võtab ta kuue kuu jooksul alates lõike 5 kohaselt esitatud teavituse saamisest vastu otsuse, milles nõutakse, et liikmesriik kasutaks võrdlusaastana 2020. **aastat** või **mõnda muud** kui liikmesriigi välja pakutud **aastat**.

Muudatusettepanek

6. Kui komisjon leiab, et andmed ei vasta lõikes 5 sätestatud tingimustele, võtab ta kuue kuu jooksul alates lõike 5 kohaselt esitatud teavituse saamisest vastu otsuse, milles nõutakse, et liikmesriik kasutaks võrdlusaastana 2020.–2022. **aasta keskmist**, või **mõne muu** kui liikmesriigi välja pakutud **aasta keskmist**.

Muudatusettepanek 37

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Artikkel 1 – lõik 1 – punkt 9

Direktiiv 2008/98/EÜ

Artikkel 29a – lõige 1 – punkt 1 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

1a. Liikmesriigid tagavad, et toidujäätmete tekke vältimise programmide kohandamisel kaasatakse kohalikud ja piirkondlikud sidusrühmad, erasektor ja kodanikuühiskond, et töötada välja tüpselt kohandatud ja vajaduspõhised toidujäätmete tekke vältimise programmid, mis võimaldaksid tegeleda kohalike toidujäätmete kolletega ning toidujäätmete teket soodustavate konkreetsete hoiakute ja käitumisviisidega, eelkõige kodumajapidamiste tasandil.

LISA: ÜKSUSED VÕI ISIKUD, KELLELT ARVAMUSE KOOSTAJA SAI SISENDMATERJALI

Arvamuse koostaja sai arvamuse koostamisel enne selle komisjonis vastuvõtmist sisendmaterjali järgmistelt üksustelt või isikutelt:

Üksus ja/või isik
Copa-Cogeca
FoodDrinkEurope
Mercadona
To Good To Go

Eespool esitatud loetelu koostamise eest vastutab ainuisikuliselt raporti koostaja.

NÕUANDVA KOMISJONI MENETLUS

Pealkiri	Jäätmeid käsitleva direktiivi 2008/98/EÜ muutmine
Viited	COM(2023)0420 – C9-0233/2023 – 2023/0234(COD)
Vastutav komisjon istungil teada andmise kuupäev	ENVI 2.10.2023
Arvamuse esitajad istungil teada andmise kuupäev	AGRI 2.10.2023
Arvamuse koostaja nimetamise kuupäev	Clara Aguilera 12.9.2023
Läbivaatamine parlamendikomisjonis	25.10.2023 28.11.2023
Vastuvõtmise kuupäev	24.1.2024
Lõpphääletuse tulemus	+: 44 –: 0 0: 0
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Mazaly Aguilar, Clara Aguilera, Atidzhe Alieva-Veli, Benoît Biteau, Franc Bogovič, Daniel Buda, Isabel Carvalhais, Asger Christensen, Dacian Cioloș, Ivan David, Paolo De Castro, Jérémy Decerle, Salvatore De Meo, Herbert Dorfmann, Luke Ming Flanagan, Paola Ghidoni, Dino Giarrusso, Francisco Guerreiro, Martin Häusling, Martin Hlaváček, Krzysztof Jurgiel, Elsi Katainen, Camilla Laureti, Norbert Lins, Colm Markey, Marlene Mortler, Juozas Olekas, Eugenia Rodríguez Palop, Daniela Rondinelli, Bronis Ropè, Katarína Roth Neved'alová, Bert-Jan Ruissen, Petri Sarvamaa, Veronika Vrecionová, Sarah Wiener, Juan Ignacio Zoido Álvarez
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed	Asim Ademov, Rosanna Conte, Gabriel Mato, Michaela Šojdrová, Irène Tolleret, Achille Variati
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed (art 209 lg 7)	Eric Minardi, Cláudia Monteiro de Aguiar

NIMELINE LÖPPHÄÄLETUS NÕUANDVAS KOMISJONIS

44	+
ECR	Mazaly Aguilar, Krzysztof Jurgiel, Bert-Jan Ruissen, Veronika Vrecionová
ID	Rosanna Conte, Ivan David, Paola Ghidoni, Eric Minardi
NI	Dino Giarrusso, Katarína Roth Neved'alová
PPE	Asim Ademov, Franc Bogovič, Daniel Buda, Salvatore De Meo, Herbert Dorfmann, Norbert Lins, Colm Markey, Gabriel Mato, Cláudia Monteiro de Aguiar, Marlene Mortler, Petri Sarvamaa, Michaela Šojdrová, Juan Ignacio Zoido Álvarez
Renew	Atidzhe Alieva-Veli, Asger Christensen, Dacian Cioloș, Jérémy Decerle, Martin Hlaváček, Elsi Katainen, Irène Tolleret
S&D	Clara Aguilera, Isabel Carvalhais, Paolo De Castro, Camilla Laureti, Juozas Olekas, Daniela Rondinelli, Achille Variati
The Left	Luke Ming Flanagan, Eugenia Rodríguez Palop
Verts/ALE	Benoît Biteau, Francisco Guerreiro, Martin Häusling, Bronis Ropé, Sarah Wiener

0	-

0	0

Kasutatud tähised:

+ : poolt

- : vastu

0 : erapooletu